

Wspólna uchwała Komitetów Naukowych Wydziału I PAN

Komitety Naukowe działające przy Wydziale I – Nauk Humanistycznych i Społecznych Polskiej Akademii Nauk pragną wyrazić swoje stanowisko w sprawie ewaluacji działalności naukowej w latach 2017-2021

Zakończona w 2022 r. ewaluacja działalności naukowej w latach 2017-2021 wzbudziła szereg krytycznych komentarzy w środowisku akademickim. Z uwagi na potrzebę eliminacji słabych stron procesu ewaluacyjnego, Komitety Naukowe Wydziału I Nauk Humanistycznych i Społecznych Polskiej Akademii Nauk zwracają uwagę na najistotniejsze powody do krytyk:

1. Zmiana kryteriów oceny w okresie ewaluacyjnym, znajdująca wyraz w często zmieniających się rozporządzeniach Ministra Edukacji i Nauki.
2. Kryterium III „wpływ działalności naukowej na funkcjonowanie społeczeństwa i gospodarki” jest wyjątkowo trudne do zastosowania w przypadku nauk humanistycznych i społecznych. Niesie ze sobą ryzyko znacznej uznaniowości ocen eksperckich, a w odniesieniu do oceny wpływu nauk humanistycznych na gospodarkę jest wręcz jest wręcz nieadekwatne.
3. W niedostatecznym stopniu wzięto pod uwagę wyzwania metodyczne szczególnie istotne dla nauk humanistycznych i społecznych. Rezultatem tego były między innymi: sztywne stosowanie danych bibliometrycznych, niedocenianie monografii, traktowanie jako referencyjnej bazy Scopus, będącej własnością jednego z wydawnictw naukowych, marginalizowanie innych niż anglojęzyczne publikacji obcojęzycznych, a także publikacji polskojęzycznych.

Najistotniejszym postulatem wpływającym z powyższych spostrzeżeń jest zapewnienie **stałości kryteriów oceny** w okresie podlegającym ewaluacji. Kryteria te należy wypracować z udziałem szerokiej reprezentacji środowisk naukowych oraz podać do wiadomości **przed rozpoczęciem** procesu ewaluacyjnego. Należy zauważyć, że od roku trwa nowy okres ewaluacyjny, a dotychczasowe kryteria nie uległy modyfikacji.

Kluczowym postulatem jest uznanie fundamentalnej **jakościowej różnicy** między naukami humanistycznymi i społecznymi a naukami przyrodniczymi i ścisłymi. Znajduje ona wyraz w angielskich terminach „Arts” i „Sciences”, podczas gdy zanika ono w polskim słowie „nauka”. Uznanie tej różnicy winno znaleźć odbicie w procedurze ewaluacyjnej między innymi poprzez rozróżnienie i docenienie specyfiki oddziaływania nauk społecznych i humanistycznych na debatę publiczną i funkcjonowanie społeczeństwa oraz uwzględnienie odrębnych dla tych nauk wzorców publikacyjnych.

